

Aktuální otázky reklamních zařízení

Ing. Jiří Macura, Krajský úřad Kraje Vysočina, Odbor dopravy a silničního hospodářství

Reklamní zařízení u dálnic a silnic I. třídy se stala tématem podzimu 2017 a dá se říci, že i v roce 2018 jsou aktuálním tématem jak pro úřady, tak pro širokou motoristickou veřejnost a v neposlední řadě i pro provozovatele těchto reklamních ploch.

Krajský úřad Kraje Vysočina, Odbor dopravy a silničního hospodářství (dále jen „krajský úřad“) je příslušným silničním správním úřadem pro silnice I. třídy na území Kraje Vysočina, proto se ho problematika reklamních zařízení u pozemních komunikací také týká.

Legislativa

Problematicku reklamních zařízení upravuje zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o pozemních komunikacích). Za reklamní zařízení zákon o pozemních komunikacích považuje zařízení pro písemnou, obrazovou, světelnou nebo jiným způsobem prováděnou reklamu nebo propagaci.

Z hlediska umístění rozlišuje zákon o pozemních komunikacích:

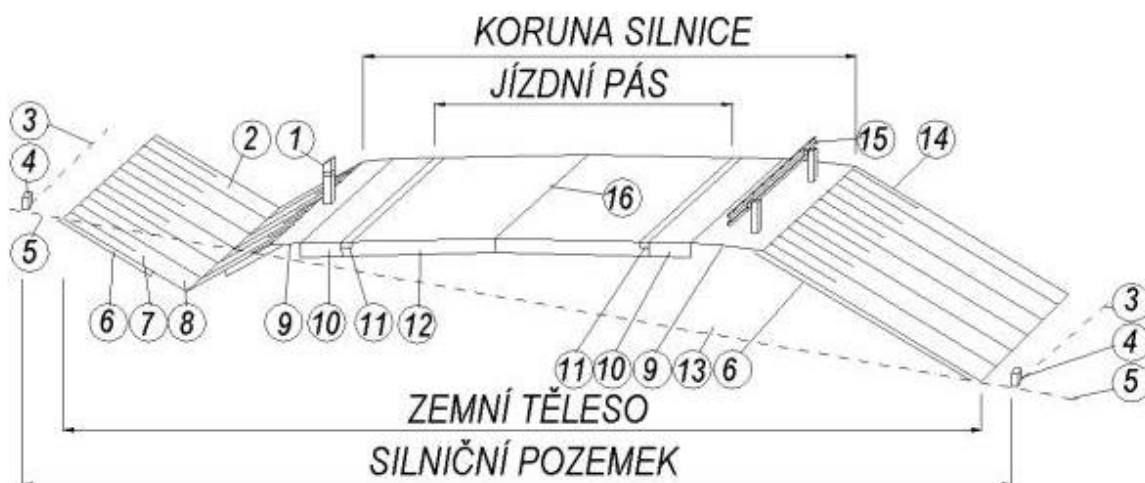
- reklamní zařízení umístěné přímo na stavbě pozemní komunikace
- reklamní zařízení umístěné v silničním ochranném pásmu

V obou případech zákon o pozemních komunikacích vyžaduje pro umístění a provozování reklamního zařízení povolení příslušného silničního správního úřadu. Pro dálnice je tímto silničním správním úřadem Ministerstvo dopravy a pro silnice I. třídy jednotlivé krajské úřady.

Podmínky pro udělení povolení k umístění a provozování reklamních zařízení v průběhu let nebyly bohužel stejné, což je příčinou některých současných problémů.

Zvláštní užívání

Zvláštní užívání je užívání dálnic, silnic a místních komunikací jiným než obvyklým způsobem nebo k jiným účelům, než pro které jsou určeny. Zvláštní užívání se vztahuje na dálnice, silnice a místní komunikace včetně všech jejích součástí viz obrázek 1.

Obrázek 1 Schéma silničního pozemku

Dle aktuálně platné legislativy je pro umístění a provozování reklamního zařízení přímo na silničním pozemku nutné povolení zvláštního užívání **na dobu určitou, nejdéle na dobu pěti let** se souhlasem příslušného orgánu Policie ČR (Ministerstva vnitra) a vlastníka pozemní komunikace za těchto podmínek:

- a) nebude jej možné zaměnit s dopravními značkami ani dopravními zařízeními,
- b) nebude oslňovat uživatele dotčené pozemní komunikace nebo jinak narušovat provoz na pozemní komunikaci,

c) pozemní komunikace v místě, kde je umístěno reklamní zařízení, bude vybavena na náklad vlastníka reklamního zařízení svodidly nebo jinak zabezpečena proti možnému střetu vozidel s konstrukcí reklamního zařízení a

d) reklamní zařízení bude sloužit k označení provozovny nacházející se v souvisle zastavěném území obce podle § 30 odst. 3 ve vzdálenosti do 50 metrů od reklamního zařízení nebo mimo souvisle zastavěné území obce v silničním ochranném pásmu ve vzdálenosti do 200 metrů od reklamního zařízení, **jedná-li se o reklamní zařízení na dálnici, silnici I. třídy** nebo na jejich silničním pomocném pozemku.

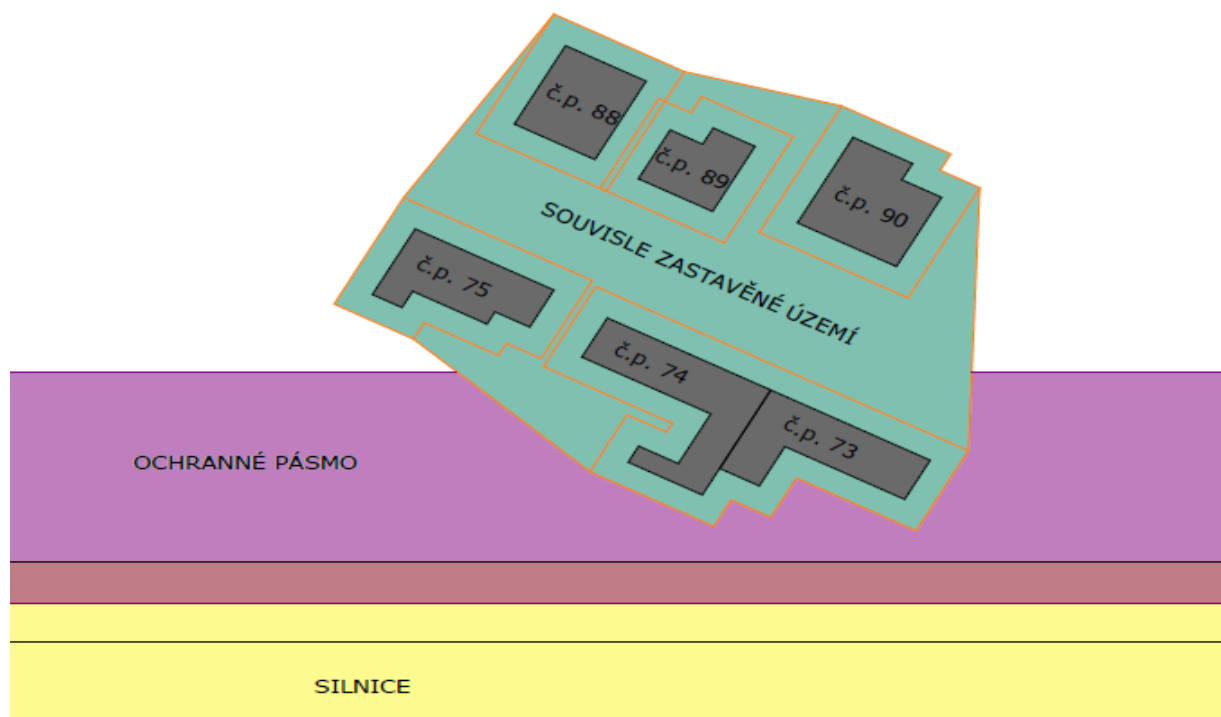
Podmínky stanovené v povolení musí trvat po celou dobu platnosti povolení. Zánik některé z podmínek je povinen vlastník reklamního zařízení oznámit do 30 dnů příslušnému silničnímu správnímu úřadu, který povolení odejme.

Povolení nového reklamního zařízení na stavbě zejména dálnice a silnice I. třídy je v současné době obtížné a v některých případech i vyloučené, zejména s ohledem na provázání vzdálenosti provozovny a reklamního zařízení, které ji propaguje.

Ochranné pásmo

Také umístění a provozování reklamního zařízení v silničním ochranném pásmu podléhá povolení. Silniční ochranné pásmo slouží k ochraně dálnice, silnice a místní komunikace I. nebo II. třídy a provozu na nich **mimo souvisle zastavěné území obcí**. Pro úplnost je vhodné připomenout, co je silniční ochranné pásmo: prostor ohraničený svislými plochami vedenými do výšky 50 m a ve vzdálenosti 100 m od osy přilehlého jízdního pásu dálnice (pro reklamní zařízení až do 250 metrů), 50 m od osy vozovky nebo přilehlého jízdního pásu silnice I. třídy nebo místní komunikace I. třídy a 15 m od osy vozovky nebo od osy přilehlého jízdního pásu silnice II. třídy nebo III. třídy a místní komunikace II. třídy.

Pro správné pochopení problematiky reklam v silničním ochranném pásmu je nutné uvést, že silniční ochranné pásmo se uplatňuje podél dálnic a silnic kromě **souvisle zastavěného území obce**. Toto souvisle zastavěné území obce není bohužel totožné s označením začátku a konce obce ani souvisle zastavěným územím podle územního plánu.

Obrázek 2 Vztah souvisle zastavěného území k ochrannému pásmu

Zákon o pozemních komunikacích definuje souvisle zastavěné území obce takto:

a) na území je postaveno pět a více budov odlišných vlastníků, kterým bylo přiděleno popisné nebo evidenční číslo a které jsou evidovány v katastru nemovitostí,

b) mezi jednotlivými budovami, jejichž půdorys se pro tyto účely zvětší po celém obvodu o 5 m, nebude spojnice delší než 75 m. Spojnice tvoří rohy zvětšeného půdorysu jednotlivých budov (u oblouků se použijí tečny). Spojnice mezi zvětšenými půdorysy budov, spolu se stranami upravených půdorysů budov, tvoří souvisle zastavěné území obce.

Obrázek 3 Spojnice půdorysů budov

Z výše popsánoho nutně vyplývá, že ne každé reklamní zařízení umístěné v blízkosti dálnice či zejména silnice vyžaduje povolení silničního správního úřadu a naopak umístění reklamního zařízení za označením obce automaticky neznamená, že nevyžaduje povolení silničního správního úřadu.

Dle aktuálně platné legislativy je pro umístění a provozování reklamního zařízení v silničním ochranném pásmu nutné povolení silničního správního úřadu na dobu určitou, nejdéle na dobu pěti let za předpokladu souhlasu vlastníka pozemku a Policie ČR (Ministerstva vnitra) za těchto podmínek:

- není zaměnitelné s dopravními značkami, světelnými signály, zařízeními pro provozní informace nebo s dopravními zařízeními a nemůže oslnit uživatele dotčené pozemní komunikace nebo jinak narušit provoz na pozemních komunikacích.
- bude sloužit k označení provozovny, která se nachází v silničním ochranném pásmu ve vzdálenosti do 200 metrů od reklamního zařízení.

Rovněž povolení nového reklamního zařízení v ochranném pásmu dálnice a silnice I. třídy je v současné době obtížné a v některých případech i vyloučené, zejména s ohledem na provázání vzdálenosti provozovny a reklamního zařízení, které ji propaguje.

Přechodné ustanovení zákona o pozemních komunikacích

Protože v minulosti byly podmínky pro povolení reklamních zařízení různé, zejména nebylo určeno, že lze povolit jejich zřízení a provozování pouze na dobu určitou maximálně 5 let, vydal zákonodárce v roce 2012 novelu zákona o pozemních komunikacích č. 196/2012 Sb. včetně přechodného ustanovení, které mělo tuto situaci vyřešit tím, že omezí platnost všech povolení na dobu maximálně 5 let od účinnosti tohoto přechodného ustanovení: *Reklamní zařízení, jehož zřízení a provozování na dálnici, silnici I. třídy nebo jejich silničním pomocném pozemku nebo v silničním ochranném pásmu dálnice a silnice I. třídy bylo silničním správním úřadem povoleno přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, lze nadále provozovat za splnění podmínek uvedených v povolení do zániku tohoto povolení, nejdéle však 5 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.*

Lhůta pěti let uplynula bez velkého vzrušení veřejnosti, až na konci srpna 2017, tedy několik dní před uplynutím lhůty, se věc začala řešit v médiích a mimo jiné byla podána ústavní stížnost senátorů proti tomuto přechodnému ustanovení. Předmětné přechodné ustanovení nebylo dosud zrušeno či

změněno, proto většina reklamních zařízení jak na silničních pozemcích, tak v silničních ochranných pásmech pozbyla v současné době povolení silničního správního úřadu.

Navzdory pozornosti, která je v současné době reklamním zařízením věnována je nutno podotknout, že se nejedná o první případ, kdy zákonodárce zasáhl do podmínek provozovaných reklamních zařízení. Přejícné ustanovení zákona č. 97/2009 Sb. např. uvádí, že *držitel platného povolení k umístění a provozování reklamního zařízení vydaného před nabytím účinnosti tohoto zákona, jehož součástí není podmínka vybavit pozemní komunikaci v místě umístění reklamního zařízení svodidly nebo jiným zabezpečením proti střetu konstrukce zařízení s vozidly, je povinen nejpozději do 31. prosince 2009 zajistit, aby umístění a provozování reklamního zařízení splňovalo podmínku podle § 25 odst. 7 písm. c) zákona č. 13/1997 Sb., ve znění tohoto zákona, jinak marným uplynutím lhůty takové povolení zaniká. Držitel povolení je povinen ve stejném termínu oznámit splnění této povinnosti příslušnému silničnímu správnímu úřadu.*

To, jak bylo toto přechodné ustanovení v praxi vymáháno, nemohu posoudit jinde než na Vysočině a zde musím uvést, že všechna reklamní zařízení na silničním pozemku byla přemístěna na příhradové konstrukce.

Odstraňování nepovolených reklamních zařízení

Zákon o pozemních komunikacích řeší kromě povolení reklamních zařízení i situaci, kdy tato reklamní zařízení jsou na nebo u pozemních komunikací bez povolení. Tento postup je upraven odděleně u obou typů povolení, tedy jak zvláštního užívání, tak povolení reklamního zařízení v silničním ochranném pásmu. Postup je však v zásadě obdobný, pouze s drobnými odlišnostmi a v zásadě rozlišuje situace, kdy je znám vlastník reklamního zařízení a kdy znám není.

Obecně platí, že silniční správní úřad je povinen do sedmi dnů ode dne, kdy se dozvěděl o zřízení nebo existenci reklamního zařízení umístěného bez povolení, vyzvat vlastníka reklamního zařízení k jeho odstranění. Vlastník reklamního zařízení je povinen reklamní zařízení neprodleně, nejdéle do pěti pracovních dnů po doručení výzvy příslušného silničního správního úřadu odstranit. Neučiní-li tak, je silniční správní úřad povinen reklamní do 15 pracovních dnů zakrýt a následně zajistit odstranění a likvidaci reklamního zařízení na náklady vlastníka tohoto zařízení.

Nemůže-li silniční správní úřad zjistit vlastníka nepovoleného reklamního zařízení, zveřejní výzvu k odstranění reklamního zařízení způsobem v místě obvyklým a po marném uplynutí lhůty 10 dnů ode dne zveřejnění výzvy je povinen reklamní do 15 pracovních dnů zakrýt a následně zajistit odstranění a likvidaci reklamního zařízení na náklady vlastníka dotčené pozemní komunikace v případě umístění na pozemní komunikaci, resp. vlastníka nemovitosti, v případě umístění v silničním ochranném pásmu.

Odstranění reklamního zařízení a jeho likvidace má být provedeno bez ohledu na skutečnost, zda reklamní zařízení bylo povoleno stavebním úřadem.

Uvedený postup je v zásadě jasnou „kuchařkou“ pro silniční správní úřady. Praxe bohužel přináší některá úskalí, na která bych závěrem rád upozornil s tím, že je zřejmě nikdy nebude možné eliminovat. Velkým problémem bývá již určení přesné polohy reklamního zařízení nástroji, které má silniční správní úřad k dispozici, zejména v případě, že reklamní zařízení se nachází na hranicích pozemků či na několika pozemcích současně.

Obtížně se také zjišťuje vlastník reklamního zařízení, který má být následně vyzván k odstranění. Společnosti umísťující reklamní zařízení často vytváří složité propletenice organizací, které se jen nerady hlásí k vlastnictví reklamního zařízení, spíše uvádějí, že jsou jen provozovateli. Jak však vyplývá ze závěrů správních soudů, nelze v případě těchto nesnází automaticky tvrdit, že se vlastníka nepodařilo zjistit a lze poslat výzvu neznámému vlastníkovi. Tento postup je možný až v případě, že ani z ohledání na místě, dotazu na vlastníka pozemku apod. není možné najít vodička vedoucí k vypátrání vlastníka...

Pokud dojde k identifikaci vlastníka reklamního zařízení, je mu zaslána výzva k odstranění nepovoleného reklamního zařízení (nebo pokud uplyne lhůta ve výzvě neznámému vlastníkovi), a tím je spuštěn výše uvedený proces, který má vést k odstranění reklamního zařízení.

V případě mobilních reklamních zařízení může být reakcí na doručení výzvy k odstranění reklamního zařízení přemístění reklamního zařízení o několik desítek či stovek metrů dál, předmět výzvy se tak změní a je nutné zasílat výzvu opakovaně...

Pokud dojde k doručení výzvy a k marnému uplynutí lhůty pro odstranění nepovoleného reklamního zařízení, nastupuje odstraňování reklamního zařízení. Silniční správní úřad nemá materiální ani personální kapacity pro fyzické odstranění reklamních zařízení, proto musí tuto činnost smluvně zajistit prostřednictvím odborných organizací. Tyto organizace zakryjí reklamní zařízení a vzápětí jej odstraní a zlikvidují. Částka za zakrytí, odstranění a likvidaci je poté vymáhána po vlastníkově reklamního zařízení, případně po vlastníkově nemovitosti.

Pro pořádek lze uvést, že současně je možné vlastníka reklamního zařízení pokutovat v přestupkovém řízení za zřízení a provozování nevoleného reklamního zařízení, dokonce je možné v přestupkovém řízení potrestat i vlastníka nemovitosti, který strpí na svém pozemku umístění nepovoleného reklamního zařízení. Přestupková řízení v této věci však nevedou přímo krajské úřady, ale obecní úřady obcí s rozšířenou působností.

Z výše uvedeného je patrné, že výkon státní správy v oblasti povolování a odstraňování reklamních zařízení je administrativně i časově náročný. Je zřejmé, že při něm často dochází ke střetům veřejného zájmu na bezpečnost silničního provozu se zájmem provozovatelů reklamních zařízení na jejich provozování za účelem zisku. Přesto se domnívám, že důsledný postup vůči nepovoleným reklamním zařízeními přináší výsledky a tím přispívá k bezpečnému provozu na pozemních komunikacích.